

Yhdistysoikeuden koulutus

30.05.2022

Teppo Laine

Asianajaja, osakas

Yhteystietoni:

Puh +358 20 742 4469

Fax +358 20 742 4468

GSM +358 400 474 074

E-mail teppo.laine@legistum.fi

Asianajotoimisto Legistum Oy

Henkilöstö	7 juristia ja 2 muuta henkilöstöä
Toimistot	Helsinki, Jyväskylä, Seinäjoki, Saarijärvi, Tallinna
Liikevaihto	Noin 1MEUR
Perustettu	2000

Asianajotoimisto Legistum Oy

Asianajotoimisto Legistum on liikejuridiikkaan keskittynyt kansainvälisesti toimiva asianajotoimisto. Tarjoamme asiakkaillemme palveluita niin arkipäivän juridisissa kysymyksissä kuin vaativissa sopimus- ja yritysjärjestelyissä.

YHDISTYSTEN YHTEISTYÖSOPIMUKSISTA

Yhdistyksen tyypilliset sopimukset:

1. Palveluostot
2. Tavaraostot
3. Yhteistyökumppanuussopimukset
 - Erityisesti varainhankintasopimukset

Yhdistys ostaa paljon tavaroita ja palveluita ulkopuolisilta:

1. Kyse on B to B sopimuksista, eli niihin soveltuu kauppalaki, jos muuta ei ole sovittu.
2. Sopimusvapaus on laaja ja markkinatoimijoilla on yleensä omat vakioehdonsa.
3. B to B kaupassa vakioehdot usein rajaavat ostajan oikeuksia merkittävästi. Niihin on siten tutustuttava huolellisesti.
4. Edelleen useilla aloilla on käytössä alan yleiset sopimusehdot. Ne ovat yleensä ostajalle parempia kuin yhtiöiden omat vakioehdot, vaikka alan yleiset ehdotkin usein rajoittavat ostajan asemaa.

On tärkeää huomata, että hankinnan kohteen ollessa tavara tai palvelu, kaupan kohde määrittää sopimuksen sisältöä:

1. Tavara, ostettu tavara, toimivuus, vastaa annettuja tietoja, voidaan purkaa / palauttaa tai lajiesineen vaihtaa.
2. Palvelu, suorituksen tietojen mukaisuus ja laatu, ei voi purkaa kun palvelu on suoritettu, suorituksia ei voi palauttaa, voi ehkä korjata, mutta ei vaihtaa.
3. Usein sopimuksessa sekä tavara, että palvelua.

- **Sopimukset tausta:**
 - Määritellään, mitä ja miksi hankitaan
 - Kuvataan sopimukseen johtanut menettely (mahd. kilpailutus, neuvottelut, niiden kulku)
 - Kerrotaan ja perustellaan sisällöllisesti mahdollinen poikkeuksellinen menettely
 - Mahdolliset välitoimet (sopimus neuvottelumenettelystä jne.)
- **Sopimuksen osapuolet ja roolit:**
 - Osapuolet ja niiden edustaja
 - Yhteys- / vastuuhenkilöt

- **Hankinnan kohde:**
 - Mitä hankitaan
 - Eritellään tavara, palvelu
 - Onko kertasuoritus vai jatkuvaissuoritus
 - Kuinka paljon hankitaan, määrän yksilöinti
- **Hankinnan kohteen yksilöinti:**
 - Mitä on pyydetty
 - Mitä kohteelta on vaadittu / tarjottu
 - Kohteen ominaisuudet (tekniset, laadulliset)
- **Sopimusvalvonta (raportoinnit, auditoinnit, testit, työmaakokoukset jne)**
- **Vastaanottotarkastus (pöytäkirjaamismenettely)**

- **Erityisiä sopimukseen usein otettavia ehtoja:**
 - Kilpailevaan toimintaan suhtautuminen
 - Salassapitovelvollisuus (koskien myös kolmansia, eli esim. sairaalan asiakkaita)
 - Rekrytointikielto
 - Immateriaalioikeudet (esim. tekijänoikeudet opetusmateriaaleihin)
- **Kuka vakuuttaa, vakuutusturvan olemassaolo**
- **Vahingonkorvausvastuu, sen mahdolliset rajoitukset, vastuu työntekijöiden virheistä, sopimussakot**
- **Sopimusrikkomuksen määrittely**
 - Olennaisuuden määrittely
- **Poikkeustilanteet (force majeure / konkurssit, laiton toiminta)**
- **Menettelysäännökset**

Legistum Yhteistyösopimukset

Usein sekamuotoisia sopimuksia

- Usein molemmin suuntaisia ”palveluita” tavarakauppaa / toisen brändin / nimen tms. hyödyntämistä

Sisältää usein vaihtokaupan omaisia piirteitä

- Hyödykevaihdolla oltava verotuksellisesti ”kokonaisarvo”

Yhdistysten toiminnassa usein osittain vastikkeetonta ”sponsorointia”

- Usein kuitenkin tyypillistä, että ”sponsorioija” saa tavalla tai toisella hyödyntää sponsorointia ”good will” rakentamisessa

Sinänsä sopimuksia siinä missä aiemmat ja samat asiat sovittava, mutta on huomioitava, ”hyödyntämisen kesto ja poikkeustilanteet.

Yhdistyksen erityiskysymyksiä

1) Verotus

- Milloin elinkeinotoimintaa ja siten elinkeinoveron alaista.
- Milloin arvonlisäverollista toimintaa.
- Jos EVL / ALV tuotot ja kulut ohjattava / jaettava verottoman / verollisen toiminnan tuottoihin / kuluihin

2) Yhtiö (sponsoroija) hyödyntää sponsoroitavan mainetta omassa ”good will” rakentamisessa

- Kuinka kauan saa hyödyntää?
- Mitä saa hyödyntää (nimi, tavaramerkki, kuvat, henkilöt)
- Kuinka kauan saa hyödyntää.
- Sopimusrikkomukset, jos yhtiö toimii moitittavasti -> oikeus kieltää hyödyntäminen.

Varainhankintaan liittyvät sopimukset

Tapahtumatuotot

Onko kyseessä elinkeinotoiminta?

Tavanomaiset yhdistyksen ydintoimintaan liittyvät ”omat” tapahtumat eivät vakiintuneesti ole elinkeinotoimintaa, vaikka tulot voivat tapauskohtaisesti olla merkittäviä (Tuloverolaki 23.3 §)

Sen sijaan tapahtumat, jotka myydään ulkopuolisille tahoille, kuten konsertit ovat elinkeinotoimintaa.

Varainhankintaan liittyvät sopimukset

Yleishyödyllisen yhteisön muiden kuin järjestämiensä urheilukilpailujen ja vastaavien tapahtumien yhteydessä harjoittamaa tavanomaisten kulutus-hyödykkeiden myyntiä pidetään lähtökohtaisesti elinkeinotoimintana.

Yhdistyksen ansiotarkoituksessa harjoittaman myynnin tulo verotetaan Yhdistyksen elinkeinotoiminnan tulona.

Jos yhdistys harjoittaa myyntiä arvonlisäverolain 1 §:ssä tarkoitettulla tavalla liiketoiminnan muodossa ja tuloa pidetään tuloverolain 23 §:n mukaan yhteisön verollisena elinkeinotulona (AVL 4 §) ja liikevaihto ylittää vähäisen toiminnan rajan 15.000 euroa, yhdistys merkitään arvonlisäverovelvolliseksi.

Varainhankintaan liittyvät sopimukset

Yhteistyösopimukset

Vastikkeena palvelu

- Käytäntö kasvava. Yritys saa yhdistykseltä esimerkiksi tapahtumapalvelun. Yhdistys voi suorittaa palkkiota vastaan kansalaisjärjestöjen varainkeruuta. Rinnastuu tai on rinnastettavissa talkoita koskeviin sääntöihin.

Sopimusoikeudellisesti tulee kiinnittää huomiota:

- Palvelun määritys ja ajankohta ja palvelusta maksettava palkkio. Talkootyön pitää olla kuitenkin aina tilapäistä.
- Jos ammattimaista, säännöllistä, kilpailee markkinoilla -> verotettavaa.
- Talkootyökin voi muodostua yhdistyksen elinkeinotoiminnaksi, kun kysymyksessä on jatkuva, pitkäaikainen ja laaja toimeksiantosuhde, toiminta on organisoitua ja kilpailee yritysten tarjoamien palvelujen kanssa.

Varainhankintaan liittyvät sopimukset

Yhteistyösopimukset

- Vastikkeena mainostila ja myös yhdistyksen imago / mainostaminen yhdistyksen alustoilla / toiminnan yhteydessä
- Sopimukset syntyvät usein mediakortilla esitetystä tarjouksesta ja yrityksen hyväksyvästä vastauksesta.
- Mainostilan myynti voi olla elinkeinotoimintaa, jos seura saa rahaa myyntityöstä. Tällöin mainokset usein tulee esille julkisiin tiloihin tai lehtiin.

Varainhankintaan liittyvät sopimukset

Yhteistyösopimukset

- Vastikkeena mainostila ja myös yhdistyksen, sen kampanjan imago
- Saako yritys käyttää yhdistyksen mainetta? kuvia? nimeä? esimerkiksi Internet-sivuillaan?
 - Sopimus yhdistyksen aineettoman omaisuuden käytöstä.
 - Kuinka kauan? Mitä saa käyttää? Huomioi erityiskysymyksenä nimien ja kuvien käyttö. Henkilöiden suostumukset.

Varainhankintaan liittyvät sopimukset

Yhteistyösopimukset

- Vastikkeeton tukeminen
 - Esimerkiksi kohdennetut toiminta-avustukset
 - Sopimukset yksinkertaisia, mutta ehdoissa usein takaisinperintäpykälä
 - Muistettava kirjanpito, jossa eritellään toiminnan nettokulut eli erillistuotot ja erilliskulut
 - Erilliskuluilla tarkoitetaan kuluja, joita ei syntyisi ilman kyseistä toimintaa.
 - Erillistuotot ovat tuottoja, joita ei saataisi ilman kyseistä toimintaa

Varainhankintaan liittyvät sopimukset

Talkootuotot kolmansilta

Ei katsota elinkeinotoiminnaksi, jos:

- Tulo tulee yhteisön tuloksi (ei tekijöiden), jotta kysymys on talkootyöstä.
- Talkootyön tulee myös olla niin sanottua jokamiehen työtä.
–helppoa, ei vaadi erityistä ammattitaitoa.
- Talkootyötä ei tehdä työnantajan johdon ja valvonnan alaisena.
- Toimeksiantaja ei saa nimetä tai hyväksyä talkooväkeä.
- Saatu korvaus on käytettävä yleishyödylliseen toimintaan, eikä korvaus voi tulla vain niiden hyväksi, jotka työtä ovat tehneet.
- Ei makseta palkkaa tai palkkiota talkoolaisille (ja jäsenten yhdenvertaisuudesta johtuen talkoolaisia ei voi asettaa parempaan asemaan esim. maksujen tms. osalta).

Varainhankintaan liittyvät sopimukset

Arvonlisäverovelvollisuus

- Liiketoiminnan harjoittaminen on lähtökohtaisesti arvonlisävero- velvollista toimintaa ja yleinen verokanta 24 % (poikkeuksin):
- Koskee yhdistyksen sitä toimintaa, joka katsotaan liiketoiminnalliseksi (ollen siten elinkeinoverotuksessa verotettavaa).
- Yhdistystoiminta itsessään ei ole arvonlisäverovelvollista
 - Yhdistystoiminnassa toimintaa harjoitetaan jäseniä / pelaajia varten, elinkeinotoiminnassa harjoitetaan tavaroiden / palveluiden myyntiä tuoton saamiseksi kilpailullisissa olosuhteissa
- Arvonlisäverovelvollisuuden alaraja 15.000 euroa (liikevaihto). Jos raja ylittyy, koko liikevaihto alv. alaista.
- Kaikki liiketoiminnallinen myynti lasketaan yhteen.
- Itse seurattava, laskettava ja ilmoitettava
- ”Läpikulkuerä”

Varainhankintaan liittyvät sopimukset

Rajanveto

- Rahankeräykseen ei saa liittyä mitään vastiketta.
- Myöskään tuotemyynti ei saa tosiasiallisesti täyttää rahankeräyksen tunnusmerkistöä (vastikkeettomuus)
- Lupaviranomainen on katsonut, että jos tuotteen hinta selvästi ylittää tuotteen käyvän arvon markkinoilla ja tuotteen ostopäätös on logoin tms. yhdistetty tietyn yleishyödyllisen toiminnan tukemiseen, kyse on tosiasiaassa rahankeräyksestä, josta annetaan ”muistona / tuen osoituksena” tuote.
- Kyse arvioinnissa on ennen kaikkea tuotteen hinnasta ja ”käyttökelpoisuudesta”.
 - Nalle, rahankeräystä – Lions sulka ei
 - Logolla varustettu avaimenperä rahankeräystä – kuusikauppa ei

Varojen hankkiminen yleisesti

- Hankittaessa varoja yhdistykselle on huolehdittava:
 - Eroteltava tuotemyynti muusta toiminnasta
 - Arvioitava keräysluonne -> jos keräyslupa
 - Arvioitava verotuksellinen näkökulma
 - Toiminnot eriytettävä toisistaan selkeästi
 - Toiminnan sisällön kannalta myynti – jäsenhankinta – talkootyö – rahankeräys - arpajaiset
 - Kirjanpidollinen erittely
 - Kulujen kohdentaminen
 - Erotettava varsinainen toiminta – muu toiminta (avustaminen, kerääminen, liiketoiminta jne.)
- Varat yhdistykselle ja sen kirjanpidon kautta
 - Ei yhdistyksen ulkopuoliselle taholle (joukkueen ”omalle tilille”, joka ei ole yhdistyksen hallussa.
 - Sekä tuotot että kulut oltava yhdistyksen kirjanpidossa
 - Sillä, onko kyse rahasta vai tavarasta, ei ole olennaista merkitystä!

Kun yhdistyksestä tulee yhtiö

- Esimerkkejä yhdistyksistä joita tuli yhtiöitä:

RTK-palvelut (Rauman tuki kiekolle) Rauman tukiyhdistys alkoi huoltaa jäähallia, jotta kiekkoperinne kaupungissa säilyisi

- Oli siis kiinteistöhuoltoyhtiö aluksi
- Toiminta laajeni niin paljon, että päätettiin yhtiöittää

Toinen esimerkki on Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunta

- Aluksi yhdistys, mutta toiminta laajentunut tonttien ja talojen omistukseen ja investointeihin, joten toiminta yhtiöitetty.

KYSYMYKSIÄ

KIITOS MIELENKIINNOSTA!